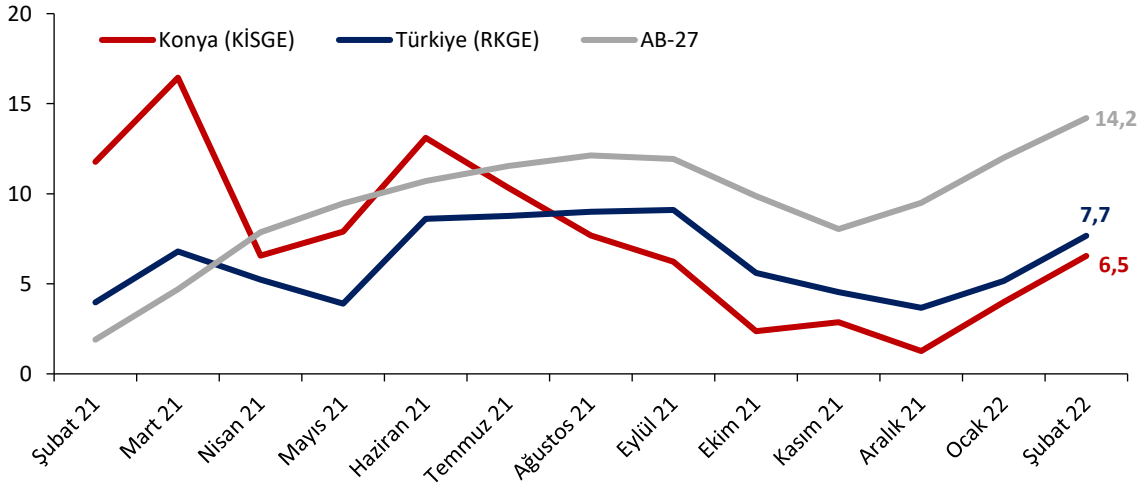

ŞUBAT AYINDA KONYA İMALAT SANAYİNDE GÜVEN ARTTI ANCAK, TÜRKİYE GENELİNİN GERİSİNDEKİ SEYRİNİ KORUYOR

Konya İmalat Sanayi Güven Endeksi (KİSGE), Şubat 2022’de bir önceki aya göre 2,5 puanlık bir artışla 6,5 değerini almıştır. Aynı dönemde Türkiye genelini temsil eden Reel Kesim Güven Endeksi (RKGE) 2,5 puan artarak 7,7 puan değerini alırken, Avrupa Birliği’ni (AB) temsil eden imalat sanayi güven endeksi de 2,2 puan artarak 14,2 puan olmuştur. Geçen yıl ile kıyaslandığında ise, AB’de ve Türkiye’de Ekim ayı itibarıyla imalat sanayi güveninde gözlenen olumsuz gidişatın AB’de Aralık ayında, Türkiye’de ise Ocak ayında tersine döndüğü Şubat ayında iki değerlendirmenin de geçen yılın aynı ayına göre gözle görülür oranda arttığı görülmektedir. Konya’da ise imalat sanayi güveninin Haziran ayı sonrasında ivme kaybederek Aralık 2021’de yılın en düşük seviyesine ulaştığı, Ocak - Şubat 2022 döneminde ise tekrar artış eğilimine girdiği gözlenmektedir (Şekil 1).¹

Şekil-1. İmalat Sanayi Güven Endeksleri (Şubat 2021-Şubat 2022)*

Kaynak: KSO, TCMB, Eurostat, TEPAV

(*) Endeks=0: Anketin kapsadığı sektör temsilcileri tarafından yapılan değerlendirmelere göre ekonomik faaliyetlere ilişkin istikrarlı görünüm

Endeks>0: Anketin kapsadığı sektör temsilcilerinin ekonomik faaliyetlere ilişkin güveninin arttığı (iyimser) görünüm

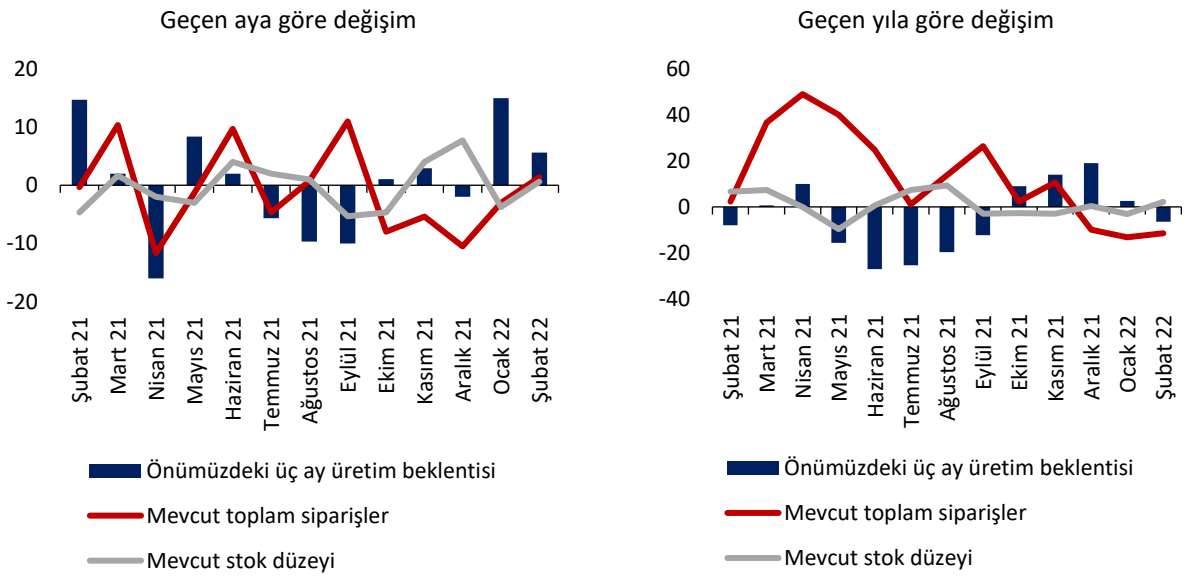
Endeks<0: Anketin kapsadığı sektör temsilcilerinin ekonomik faaliyetlere ilişkin güveninin azaldığı (kötümser) görünüm

¹ Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası tarafından yayınlanan RKGE, İktisadi Yönelim Anketi’nin toplam sipariş, mamul mal stoku, ihracat, üretim, istihdam, sabit sermaye yatırım harcaması ve genel gidişata yönelik sorularına verilen yanıtların bir fonksiyonu olarak hesaplanmaktadır. Mamul mal stoku sorusuna verilen yanıtların ağırlıklı olarak toplulaştırılan denge değeri 100 rakamından çıkarılarak, diğer sorulara verilen yanıtların ağırlıklı olarak toplulaştırılan denge değerlerine 100 rakamı eklenerek endeks değerleri elde edilmektedir. Bu bültende, karşılaştırmaya imkân tanınması için tüm güven endeksleri mevcut toplam sipariş miktarı, mamul mal stoku ve gelecek üç aydaki üretim beklentisine yönelik sorulara verilen yanıtların ortalaması olarak hesaplanmaktadır.

Geçen aya göre yükselen imalat sanayi güveninde toplam sipariş miktarı değerlendirmeleri ve üretim hacmine yönelik iyileşen beklentiler etkili oldu

KİSGE'yi oluşturan anket soruları incelendiğinde, gelecek üç aydaki üretim beklentilerinde geçen yıla göre düşüş olmasına karşın, geçen aya göre gözlenen 5,6 puanlık iyileşme güven endeksinin yükselmesinde temel belirleyici olmuştur. Diğer taraftan, mevcut dönem siparişlerine yönelik olumlu değerlendirmeler de geçen yıla göre gerilerken, geçen aya göre artmış ve endeksin değişimine pozitif katkı vermiştir. Stok düzeyinin normalin altında olduğu yönündeki değerlendirmeler ise hem geçen aya göre hem de geçen yıla göre güçlenmiştir (Şekil 2).

Şekil-2. KİSGE soruları* (Şubat 2021-Şubat 2022)

Kaynak: KSO, TEPAV

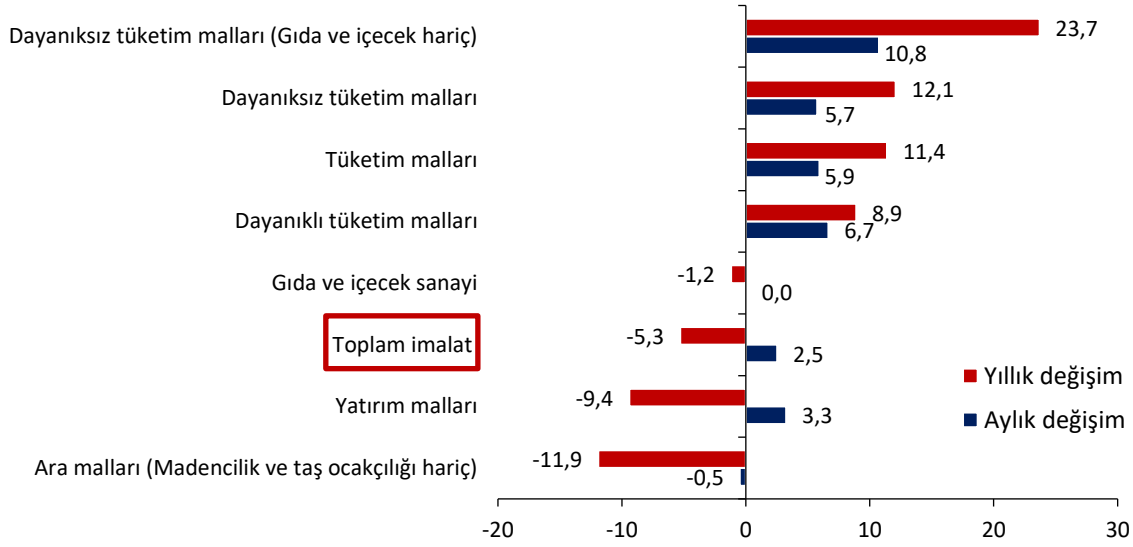
(*) Stok düzeyi değerlendirmelerinde pozitif değerler normalin altında olduğunu ifade etmektedir.

Şubat ayında en olumlu görünüm gıda ve içecek hariç dayanıksız tüketim malları sektöründe

Alt sektörler itibarıyla bakıldığında, Şubat 2022'de geçen yılın aynı dönemine göre imalat sanayi güveninin "dayanıksız tüketim malları (gıda ve içecek hariç)", "dayanıksız tüketim malları", "tüketim malları" ve "dayanıklı tüketim malları" sektörlerinde iyileştiği gözlenmektedir. İyileşme "dayanıksız tüketim malları (gıda ve içecek hariç)" grubunda 23,7 puana ulaşmaktadır. Diğer taraftan, "ara malları (madencilik ve taş ocaklığı hariç)" sektörü, güven endeksinde -11,9 puan ile geçen yılın aynı dönemine göre en olumsuz gelişen sektördür (Şekil 3).

Alt sektörlerin geçen aya göre değişimleri incelendiğinde, "ara malları (madencilik ve taş ocaklığı hariç)" hariç tüm alt sektörlerde imalat sanayi güveninin arttığı, en yüksek artışın 10,8 puan ile "dayanıksız tüketim malları (gıda ve içecek hariç)" sektöründe olduğu dikkat çekmektedir (Şekil 3).

Şekil - 3. KISGE alt sektörlerinin geçen yılın aynı dönemine göre değişimi (Şubat 2022)

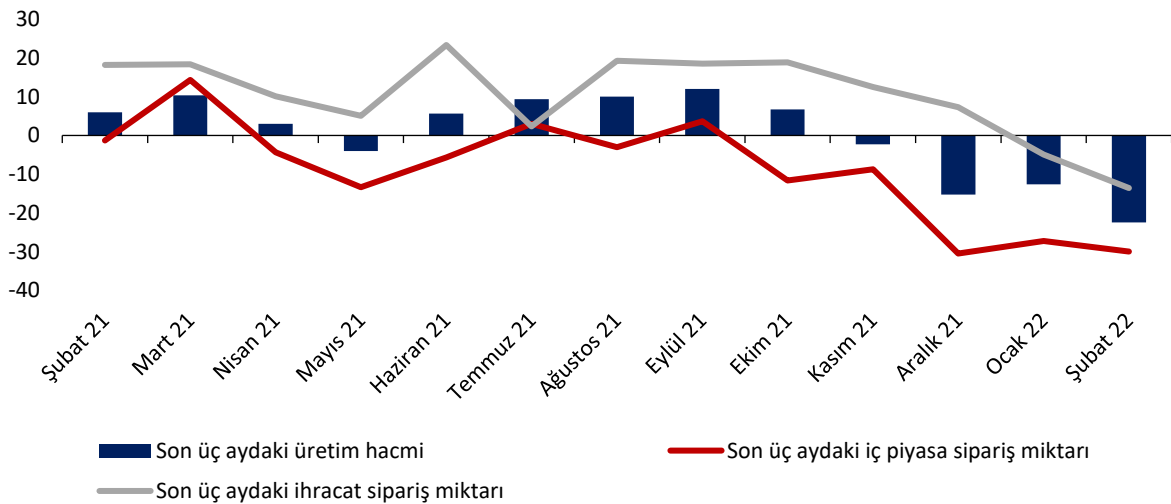

Kaynak: KSO, TEPAV

Son üç aya dair üretim, ihracat ve iç piyasa siparişlerinde değerlendirmeler geçen yıla ve geçen aya kıyasla kötüleşiyor

Konya'da geçtiğimiz üç aya yönelik değerlendirmelerde üretim durumu, Şubat 2022'de geçen aya göre 9,9 puan, geçen yılın aynı ayına göre ise 28,5 puan azalarak -22,5 puan değerini almıştır. Diğer taraftan, ihracat siparişleri değerlendirmeleri geçen aya göre 8,6 puan gerilerken, geçen yıla göre 31,8 puan azalarak -13,6 puan olmuştur. İç piyasa siparişleri ise geçen aya göre 2,7 puan, geçen yıla göre ise 28,6 puan azalarak -30,0 puan değerini almıştır (Şekil 4).

Şekil - 4. Son Üç Aydaki Üretim Hacmi, İç Piyasa Sipariş Miktarı ve İhracat Sipariş Miktarı (Şubat 2021-Şubat 2022)

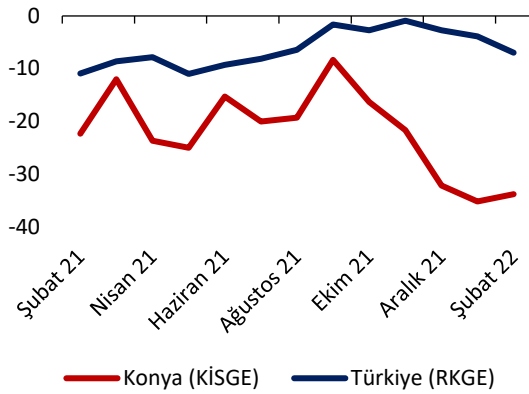

Kaynak: KSO, TEPAV

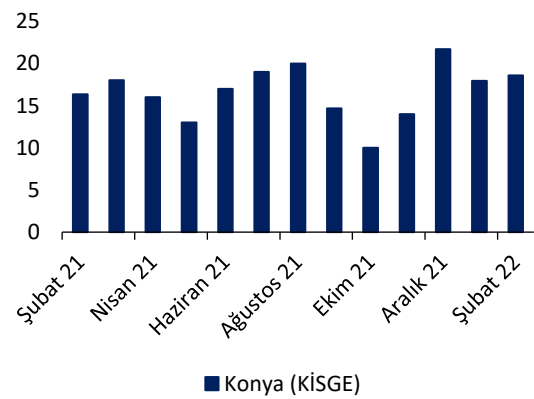
Mevcut sipariş miktarının sezon normallerinin üzerinde olduğuna yönelik değerlendirmeler geçen aya kıyasla güçleniyor...

Konya'da imalat sanayinde faaliyet gösteren firmaların mevcut sipariş düzeyine ilişkin değerlendirmeleri, Şubat 2022'de Ocak 2022'ye göre 1,4 puan artarken, geçen yılın aynı ayına göre 11,5 puan gerileyerek -33,8 puan değerini almıştır (Şekil 5). Diğer taraftan, mevcut stok düzeyinin mevsim normallerine göre yapılan kıyaslamalar da bir önceki aya göre 0,6 puan artmış ve ilgili alt endeks 18,6 değerine yükselmiştir (Şekil 6).

Şekil - 5. Mevcut Kayıtlı Toplam Siparişler (Şubat 2021-Şubat 2022)

Şekil - 6. Mevcut Mamul Mal Stoku * (Şubat 2021-Şubat 2022)

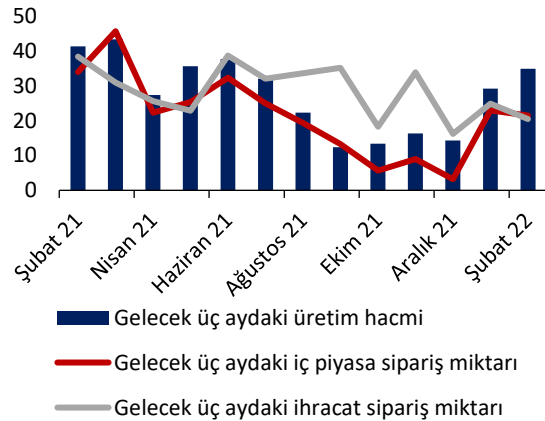
Kaynak: KSO, TEPAV

(*) Stok düzeyi değerlendirmelerinde pozitif değerler normalin altında olduğunu ifade etmektedir.

...ancak, gelecek üç aya yönelik ihracat ve iç piyasa sipariş miktarı beklentileri daha kötümser

Gelecek üç aya yönelik değerlendirmelerde, iç piyasa sipariş miktarında ve ihracat sipariş miktarı beklentilerinde geçen yıla ve geçen aya göre azalma yaşandığı gözlenmektedir. Ayrıca, üretim hacmine yönelik beklentilerde geçen aya göre artış yaşanmasına karşın, geçen yıla göre gerileme yaşandığı dikkat çekmektedir (Şekil 7).

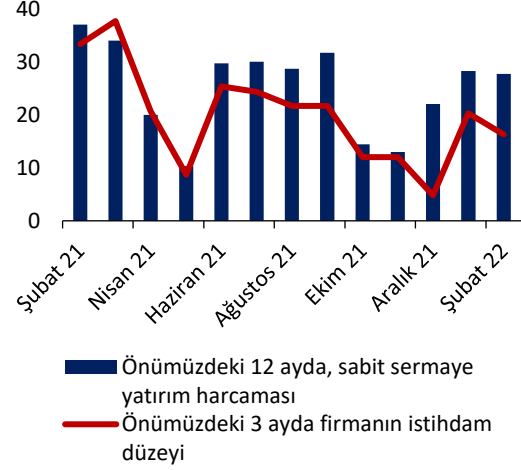
Şekil - 7. Gelecek Üç Aydaki Üretim Hacmi, İç Piyasa Sipariş Miktarı ve İhracat Sipariş Miktarı (Şubat 2021-Şubat 2022)

Kaynak: KSO, TEPAV

Diğer taraftan, önümüzdeki üç ay istihdam düzeyi ve gelecek on iki aydaki sabit sermaye yatırım harcamasına ilişkin beklentilerin geçen yıla ve geçen aya göre gerilemesi olduğu dikkat çekmektedir. Sabit yatırım beklentileri geçen aya göre 0,5 puan gerilerken, istihdam beklentilerindeki düşüm 4 puan olmuştur (Şekil 8).

Şekil - 8. Gelecek On İki Aydaki Sabit Sermaye Yatırım Harcaması ve Gelecek Üç Aydaki Toplam İstihdam (Şubat 2021-Şubat 2022)

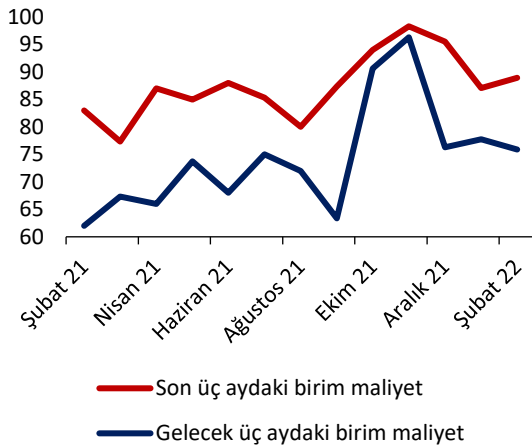

Kaynak: KSO, TEPAV

Şubat ayında satış fiyatında artış beklentileri geriledi

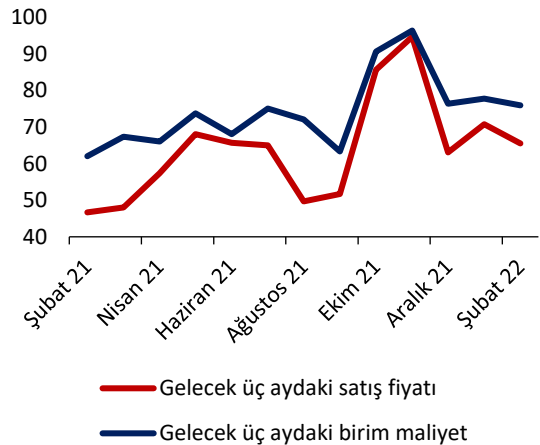
Ortalama birim maliyetlerde, son üç ayda artış olduğunu bildirenlerin oranı geçen aya kıyasla sınırlı oranda artmış ancak, gelecek üç ayda artış olacağını bekleyenlerin oranı azalmıştır. Son aylarda gelecek üç aya ilişkin birim maliyetler ve satış beklentilerinde yüksek oranlı değişimler dikkat çekmektedir. Şöyle ki; önümüzdeki dönemde birim maliyetlerde artış olacağını bekleyenlerin oranı Eylül-Kasım 2021 döneminde 30 puan artmış, sonrasında ise 20 puan gerileyerek Şubat ayında 75,9 puan olmuştur. Öte yandan, önümüzdeki üç ayda satış fiyatı beklentileri de artış yönünde olup ilgili dönemde benzer değişimi göstermiştir. Söz konusu değişimlerin, finansal piyasalarda yaşanan hareketlilik ve Türk lirasının değer kaybı ile ilintili olduğu değerlendirilmektedir (Şekil 9 ve Şekil 10).

Şekil - 9. Son Üç Ay ve Gelecek Üç Aydaki Birim Maliyet (Şubat 2021-Şubat 2022)

Kaynak: KSO, TEPAV

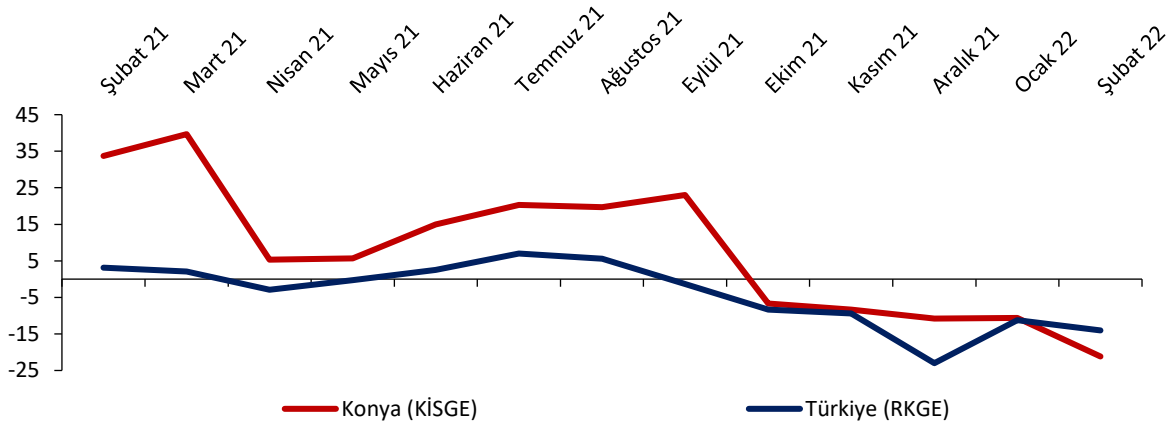
Şekil - 10. Gelecek Üç Aydaki Birim Maliyet ve Satış Fiyatı (Şubat 2021-Şubat 2022)

Konya imalat sanayinde genel gidişata yönelik değerlendirmeler olumsuz görünümünü koruyor

Konya imalat sanayinde geçtiğimiz aya göre genel gidişata yönelik değerlendirmeler incelendiğinde, Şubat 2022’de söz konusu alt endeksin geçen aya göre 10,5 puan, geçen yılın aynı ayına göre ise 54,8 puan gerilediği ve -21,2 puan değerini aldığı görülmektedir. Söz konusu genel gidişata dair endeks değerlerinin, Türkiye genelinde ve Türkiye’de, Ekim 2021’den sonra kötümser algıların ağırlıkta olduğunu gösteren negatif değerler alması dikkat çekmektedir (Şekil 11).

Şekil - 11. Genel Gidişat (Şubat 2021-Şubat 2022)

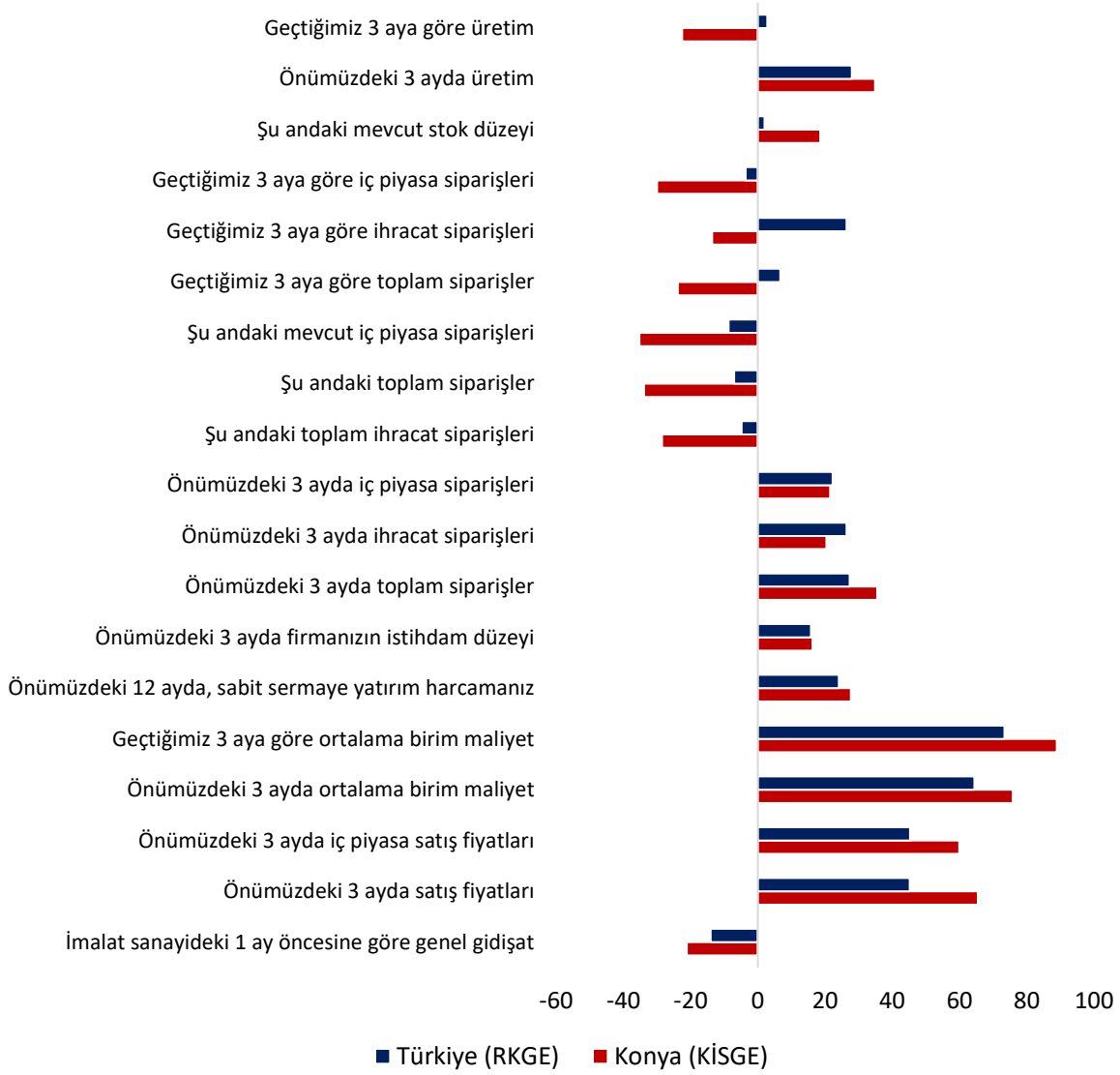

Kaynak: KSO, TEPAV

Konya ve Türkiye genelinde mevcut dönem değerlendirmeleri ve genel gidişat olumsuz iken gelecek dönem birim maliyet ve satış fiyatı artış beklentileri yüksek

KISGE ve RKGE’nin dayandığı imalat sanayi eğilim anketlerinde soru bazında hesaplanan denge değerleri incelendiğinde, Şubat 2022’de gerek Konya gerekse Türkiye genelinde iç piyasa ve ihracat siparişlerinin mevcut dönem değerlendirmeleri ile genel gidişata yönelik yorumları kötümser (negatif değerli) iken, önümüzdeki üç aya yönelik beklentilerin daha iyimser (pozitif değerli) olduğu görülmektedir. Diğer taraftan, Konya’da mevcut dönem ve geçmiş dönem değerlendirmeleri Türkiye genelinden daha olumsuz ancak, gelecek dönem beklentileri ise daha olumludur. Ayrıca, gelecek üç aydaki birim maliyet ile satış fiyatında artış yönlü beklentilerin de Konya’da Türkiye genelinden çok daha güçlü olduğu dikkat çekmektedir (Şekil 12).

Şekil - 12. İmalat Sanayi Eğilim Anketi sorularının denge değerleri: Konya ve Türkiye karşılaştırması*
(Şubat 2022)

Kaynak: KSO, TEPAV

(*) Stok düzeyinin pozitif değerleri normalin altında olduğunu ifade etmektedir. Tablodaki negatif değerler olumsuz beklenti ve değerlendirmelerin daha fazla olduğunu göstermektedir.

İmalat Sanayi Güven Endeksi geçen yıla göre AB’de yükseldi, Türkiye 25. sırada yer aldı

AB-27 ülkeleri için İmalat Sanayi Güven Endeksi değişimlerine bakıldığında, endeksin bir önceki yılın aynı ayına göre Slovakya, Arnavutluk ve Belçika hariç tüm ülkelerde yükseldiği, ortalamaların Euro Bölgesi’nde 13,6, AB-27’de ise 12,3 puan olduğu görülmektedir. İmalat Sanayi Güven Endeksi, Türkiye genelinde de 3,7 puan yükselmekle birlikte, yıllık değişim oranı bölge ortalamalarının oldukça gerisinde kalmıştır (Şekil 13).

Şekil - 13. AB-27 Ülkeleri ve Türkiye’nin İmalat Sanayi Güven Endeksi karşılaştırmaları (Şubat 2022’ye göre)

Ülkeler/ (Puan)	Şubat 2021’e göre İmalat Sanayi Güven Endeksi’ndeki Değişim	Şubat 22
Malta	37,1	25,1
Güney Kıbrıs Rum Yönetimi	32,4	3,1
Karadağ	26,5	10,1
Finlandiya	23,7	24
Lüksemburg	21,9	15,1
Yunanistan	17,3	12,9
İspanya	16,7	11,2
Almanya	15,7	25,9
İsveç	15,4	33,7
Avusturya	14,9	13,3
Fransa	14,7	10,1
Euro Bölgesi-19	13,6	16,1
Portekiz	13,6	0,9
AB-27	12,3	14,2
İrlanda	12,2	18,3
Macaristan	11,9	6,8
İtalya	11,6	9,5
Estonya	8,6	17
Letonya	8,6	4,3
Hollanda	8,3	7,2
Makedonya	6,9	-2,3
Bulgaristan	6,0	-1,4
Hırvatistan	5,4	11,8
Litvanya	5,4	3,1
Slovenya	5,1	13,8
Çekya	4,2	5,4
Türkiye	3,7	7,7
Sırbistan	3,1	5,6
Polonya	2,1	-13,3
Romanya	1,0	0,7
Danimarka	0,0	-0,6
Belçika	-0,4	2,2
Arnavutluk	-2,2	2,4
Slovakya	-4,3	2,7

Kaynak: Eurostat, TEPAV

Ek 1. Konya İmalat Sanayi Güven Endeksi Anketi Toplu Sonuçlar

		Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
Son üç aydaki üretim hacminiz	2021	3,3	6,0	10,3	3,0	-4,0	5,7	9,3	10,0	12,0	6,7	-2,3	-15,3
	2022	-12,6	-22,5										
Şu anda kayıtlı toplam siparişlerinizin miktarı	2021	-22,0	-22,3	-12,0	-23,7	-25,0	15,3	-20,0	-19,3	-8,3	-16,3	-21,7	-32,2
	2022	-35,2	-33,8										
Şu anda kayıtlı ihracat siparişlerinizin miktarı	2021	-23,8	-9,5	-18,9	-24,0	-14,4	-14,4	-23,7	-7,9	-8,8	-7,9	-8,0	-25,4
	2022	-28,6	-28,5										
Mevcut mamul mal stoklarınızın seviyesi	2021	21,0	16,3	18,0	16,0	13,0	17,0	19,0	20,0	14,7	10,0	14,0	21,7
	2022	17,9	18,6										
Gelecek üç aydaki üretim hacmi beklentiniz	2021	26,7	41,3	43,3	27,3	35,7	37,7	32,0	22,3	12,3	13,4	16,3	14,3
	2022	29,2	34,9										
Gelecek üç aydaki satış fiyatı beklentiniz	2021	59,3	46,7	48,0	57,3	68,0	65,7	65,0	49,7	51,7	85,6	94,6	63,0
	2022	70,8	65,5										
Gelecek üç aydaki toplam istihdam beklentiniz	2021	24,3	33,3	37,7	20,7	8,7	25,3	24,3	21,7	21,7	12,0	12,0	4,8
	2022	20,3	16,3										
Kayıtlı siparişleriniz ve gelecek aylardaki talep beklentiniz göz önüne alındığında, şu andaki üretim kapasitenizin seviyesi	2021	3,0			-10,0			-6,7			-4,3		
	2022	5,6											
Mevcut sipariş kayıtlarınız üretiminizi kaç ay sürdürmenizi sağlar?	2021	3,3			3,1			3,1			2,7		
	2022	5,6											
Son üç ayda alınan toplam siparişlerinizin miktarı	2021	-3,3	7,3	15,7	0,3	-4,7	8,3	9,3	2,7	11,3	1,6	0,0	-15,9
	2022	-19,6	-23,8										
Gelecek üç aydaki ihracat sipariş miktarı beklentiniz	2021	20,6	38,4	31,0	25,6	22,9	38,7	32,0	33,6	35,2	18,2	33,9	16,2
	2022	24,9	20,4										
Kapasite kullanım oranı	2021	65,2	71,4	68,4	65,2	60,5	64,4	66,6	66,8	68,4	63,0	61,0	63,0
	2022	64,2	64,4										
Son üç ayda yurt içindeki rekabet gücünüz	2021	4,7			-5,0			-5,0			-5,3		
	2022	-7,3											
Son üç ayda Avrupa Birliği içindeki yurt dışı piyasalarda rekabet gücünüz	2021	-2,2			6,6			20,3			21,6		
	2022	-3,1											
Son üç ayda Avrupa Birliği dışındaki yurt dışı piyasalarda rekabet gücünüz	2021	2,9			20,3			20,2			20,0		
	2022	2,5											
Gelecek üç aydaki toplam sipariş miktarı beklentiniz	2021	25,7	40,0	45,3	27,3	32,7	39,7	33,0	24,7	18,0	13,3	11,3	12,7
	2022	26,6	35,5										
Son üç ayda alınan ihracat siparişlerinizin miktarı	2021	5,0	18,2	18,4	10,1	5,1	23,4	2,3	19,3	18,5	18,9	12,5	7,3
	2022	-5,0	-13,6										
Şu anda kayıtlı iç piyasa siparişlerinizin miktarı	2021	-17,3	-9,3	-8,0	-14,7	-19,3	-17,3	-17,3	-19,0	-13,0	-10,0	-8,4	-30,5
	2022	-35,2	-35,2										
Son üç ayda alınan iç piyasa siparişlerinizin miktarı	2021	-9,3	-1,3	14,3	-4,3	-13,3	-5,7	3,0	-3,0	3,7	-11,6	-8,7	-30,5
	2022	-27,2	-30,0										
Gelecek üç aydaki iç piyasa sipariş beklentiniz	2021	13,7	34,0	45,7	22,3	25,3	32,3	25,0	19,3	13,3	5,7	9,0	3,2
	2022	22,9	21,5										
Gelecek üç aydaki iç piyasa satış fiyatı beklentiniz	2021	48,0	32,3	46,3	50,0	70,7	65,7	63,0	49,3	50,3	86,7	97,3	59,1
	2022	65,1	59,9										
Geçmiş on iki aya kıyasla, gelecek on iki ayda, sabit sermaye yatırım harcaması beklentiniz	2021	28,3	37,0	34,0	20,0	10,3	29,7	30,0	28,7	31,7	14,4	13,0	22,0
	2022	28,2	27,7										
Son üç aydaki ortalama birim maliyetiniz	2021	82,7	83,0	77,3	87,0	85,0	88,0	85,3	80,0	87,3	94,0	98,3	95,5
	2022	87,0	88,9										
Gelecek üç aydaki ortalama birim maliyeti beklentiniz	2021	73,3	62,0	67,3	66,0	73,7	68,0	75,0	72,0	63,3	90,6	96,3	76,3
	2022	77,7	75,9										
Gelecek on iki aylık dönem sonu itibarıyla, yıllık üretici fiyatları enflasyonu beklentiniz (Yüzde)	2021	21,2	19,2	20,3	22,4	23,7	24,0	25,7	26,0	25,3	26,8	26,2	27,6
	2022	30,0	36,9										
Gelecek üç aylık dönemde kısa vadeli Türk Lirası kredi faiz oranı beklentiniz	2021	33,3	6,3	32,7	6,3	12,7	13,3	23,3	16,7	7,0	9,0	-6,0	-29,8
	2022	6,0	19,5										
Sanayi dalınızdaki genel gidışat konusunda bir ay öncesine kıyasla görüşünüz	2021	23,7	33,7	39,7	5,3	5,7	15,0	20,3	19,7	23,0	-6,7	-8,3	-10,8
	2022	-10,6	-21,2										

Ek 2. Konya İmalat Sanayi Güven Endeksi Hakkında Yöntemsel Açıklama

Konya Sanayi Odası (KSO) ve Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı (TEPAV) iş birliğinde yürütülen Konya İmalat Sanayi Güven Endeksi (KİSGE) çalışması, Konya'daki imalat sanayi sektöründe faaliyet gösteren firma üst yöneticilerinin girişimleri için mevcut duruma ilişkin değerlendirmelerini ve yakın gelecek için beklentilerini ölçen aylık eğilim anketi uygulamasına dayanmaktadır. Anket, Avrupa Birliği (AB) Uyumlaştırılmış İşyeri ve Tüketici Anketleri Ortak Programı çerçevesinde belirlenen uluslararası standartlarla uyumlu olup Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) tarafından yayınlanan İktisadi Yönelim Anketi (İYA) ve Avrupa Birliği bünyesinde yapılan çalışmalarla karşılaştırılabilir niteliktedir.

Anket kapsamında Konya'nın merkez ilçeleri olan Karatay, Meram ve Selçuklu'da faaliyet gösteren 300 firma ile her ay telefon görüşmeleri yapılmaktadır. Ankette Ocak, Nisan, Temmuz ve Ekim aylarında 28, diğer aylarda ise 22 sorudan oluşan soru formu kullanılmaktadır. Dar kapsamlı soru formunda, üretim, siparişler, istihdam, stoklar, satış fiyatı, birim maliyeti, kapasite kullanım oranı, üretici fiyatları enflasyonu, kredi faiz oranı ve genel gidişat ile ilgili değerlendirmeler yer almaktadır. Soruların 5 tanesi mevcut durum değerlendirmesine, 15 tanesi geçmiş ve geleceğe yönelik eğilimlere, 2 tanesi ise oran bildirimine ilişkindir. 28 sorudan oluşan soru formunda ise, üretimi kısıtlayan faktörler, üretim kapasitesi seviyesi, mevcut sipariş kayıtlarının üretim süresi ile yurt içi ve yurt dışındaki rekabet gücüne yönelik 6 ilave soru yer almaktadır. Sonuçlar; toplam cevap verenler içerisinde olumlu (arttı, artacak, daha iyimser, normalüstü, iyileşti) ve olumsuz (azaldı, azalacak, daha kötümser, normalaltı, kötüleşti) cevap verenlerin yüzdelerinin farkı şeklinde tanımlanan denge değerler üzerinden raporlanmaktadır. **KİSGE; mevcut toplam sipariş miktarı, mamul mal stoku ve gelecek üç aydaki üretim beklentisine yönelik sorulara verilen yanıtların bir bileşenidir.**

Mart 2014'ten bu yana yayınlanmakta olan Konya İmalat Sanayi Güven Endeksi'nin yeni sayıları referans ayı takip eden hafta içinde KSO internet sayfasında kamuoyu ile paylaşılmaktadır.